

ARCHEOLOGICKÉ CENTRUM OLOMOUC

příspěvková organizace
ul. U Hradiska 42/6, 779 00 Olomouc

PAMATUJ, ŘÍMANE, TY ŽE MÁŠ NÁRODŮM VLÁDNOUT SVOU MOCÍ (*TU REGERE IMPERIO POPULOS, ROMANE MEMENTO*), napsal ve své Aeneidě římský básník Vergilius (VI., verš 851) a ideologicky tak podepřel světovládné tendence císaře Augusta. Asi by se velice divil, kdyby zjistil, že o těchto imperiálních záměrech, resp. o jejich koncích, se bude jednou rozhodovat i tak daleko od Říma, jako je krajina kolem Olomouce.

Když v roce 2001 objevili pracovníci Archeologického centra Olomouc pod dnešní Římskou ulicí v Olomouci-Neředíně stopy opevnění pochodového tábora, byl tak doložen zatím nejsevernější pobyt římských vojsk ve střední Evropě na sever od Dunaje. Tady, přibližně 900 římských mil (1335 km) od samotného Říma, ze strategické polohy vyhlíželi legionáři své germánské soky. Před jejich nájezdy se chránili dočasným opevněním, z něhož v terénu zbyl jen hrotitý příkop. Více o tom ale na jiném místě tohoto svazku Střední Moravy.

Důležité je, že zaváté stopy byly objeveny, že hlasy, o nichž se zdálo, že jen na poušti volají něco o souvislosti Olomouce s Římany, nejsou až tak daleko od pravdy, a že je možno tyto skutečnosti připomenout, oslavit, zviditelnit. Nevadí, že založení Olomouce Caesarem je jistě jen zbožným přáním humanistů minulých staletí (*kdo jiný a proslulejší by měl založit kdysi hlavní město Moravy, že?*), nebo že tzv. Geyerovy kresby olomouckých antických památek nemohl v roce 1755 nikdo nakreslit podle skutečnosti, protože jejich předlohy – kamenné pomníky s latinskými nápisy údajně *od náměšťské cesty, z primátorovy zahrady, od Premonstrátů, od vodních šancí, ze Schrattenbachovy zahrady* – prostě neexistovaly. Není rozhodující, že legionáři odtud spořádaně odešli a vzali si všechno své s sebou – a na nás zůstalo jen paběrkování při archeologickém výzkumu. Tisíc jejich dvojkroků, které tvořily jednu římskou míli (1483 m), tady již navěky bude vzdáleně slyšet v krajině, která se tehdy poprvé vymaňuje z pravěku a míří do historie. V letech tzv. Druhé Markomanské války (175–180 n.l.) tudy prostě šly dějiny a bylo tady – řečeno moderním termínem – husto.

Moderní je i způsob, jímž budou od podzimu t.r. připomenuty výše uvedené skutečnosti – nová podoba tramvajové zastávky, památník – tzv. „milník“ a nové webové stránky.

Tramvajová zastávka, jako nejčastější místo kontaktu s veřejností, chce především grafickými prostředky a základními textovými údaji navodit atmosféru sepětí dneška s antickou dobou. Na okraji prostranství před krematoriem¹ vznikl **památník inspirovaný římskými milníky**. Archeologické centrum Olomouc mělo sice od počátku trochu jinou představu, která by více konvenovala jednoduchosti skutečných kamenných milníků stavěných Římany podél cest protkávajících jejich říši, případně by byla založena na dřevěné replice táborové brány s možnostmi využít klidové zóny k diaprojekci. Vlivem mnoha okolností byla vybrána a realizována podoba vzniklá z invence olomouckého architektonického Studia Zlámal za investorského dohledu magistrátu města Olomouce. Odborníci Archeologického centra Olomouc se nejvíce podíleli na ideovém záměru a textové náplni nově vzniklé **webové stránky** s adresou www.rimanevolomouci.cz. Prostřednictvím tohoto média budou představeny jednotlivé nálezy z doby římské. Také nálezové situace a samotný tábor budou zde dány do souvislostí s ostatními nalezišti v regionu a v celé střední Evropě. Koncepce stránky vytváří možnost *zafixovat si* vizuální podobu nálezů, jejich geografické rozmístění, rekonstruovanou či ideální podobu věcí a situací, ale také *oživit si* základní školní znalosti o době před téměř dvěma tisíci léty a *zamyslet se* nad osudem tehdy žijících lidí.

Výsledkem může být poznání, že sice TAK JAKO ZÁVAN VĚTRU I SVĚTOVÁ POMÍJÍ SLÁVA (*UT FLATUS VENTI, SIC TRANSIT GLORIA MUNDI*), ale vždy to závisí především na samotných lidech, jejich jednání a jejich svědomí.

Mojmír Bém

¹ přímo pod budovu krematoria vede hrotitý příkop západní strany římského tábora